



SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 17. decembrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Mārtiņš Mīts un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzēja [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 210/2025),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Kriminālprocesa likuma 361. panta pirmo daļu, 363. panta pirmo daļu, 364. panta trešo daļu un 494. panta pirmo daļu (turpmāk kopā – apstrīdētās normas), ciktāl tā neparedz obligātu pienākumu periodiski (ne retāk kā reizi sešos mēnešos) pārskatīt mantas aresta nepieciešamību un samērīgumu gadījumā, kad kriminālprocess apturēts uz nenoteiktu laiku, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam un otrajam teikumam un 105. pantam un attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no kriminālprocesa apturēšanas brīža – [datums];

1.2. noteikt pagaidu noregulējumu, ar kuru līdz Satversmes tiesas sprieduma pieņemšanai tiktu apturēta apstrīdēto normu darbība.

2. Kriminālprocesa likuma 361. panta pirmā daļa noteic: “Lai nodrošinātu procesuālo izdevumu un cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijas piedziņu, iespējamo noziedzīgi iegūtas mantas atdošanu pēc piederības īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, iespējamo noziedzīgi iegūtas mantas vai ar noziedzīgu nodarījumu saistītās mantas konfiskāciju un arī iespējamo mantas konfiskāciju kā papildsodu, kriminālprocesā uzliek arestu mantai. Arestu mantai var uzlikt, lai nodrošinātu iespējamo mantas īpašās konfiskācijas aizstāšanu Krimināllikumā noteiktajos gadījumos, kā arī lai nodrošinātu tādas mantas piedziņu, kuras izcelsme ir noziedzīga nodarījuma atklāšanai izmantoti valsts līdzekļi.”

Kriminālprocesa likuma 363. panta pirmā daļa paredz: “Protokola kopiju par aresta uzlikšanu mantai izsniedz pret parakstu personai, pie kuras izdarīta mantas aprakste, vai vienam no tās pilngadīgajiem ģimenes locekļiem, bet, ja tādu nav klāt, – tās vietējās pašvaldības pārstāvim, kuras administratīvajā teritorijā mantai uzlikts arests.”

Kriminālprocesa likuma 364. panta trešā daļa noteic: “Naudu, finanšu instrumentus, akcijas un pamatkapitāla daļas uzskaita pēc to nominālās vērtības.”

Savukārt Kriminālprocesa likuma 494. panta pirmā daļa paredz: “Tiesas sēdes priekšsēdētājs paziņo, kuras šajā lietā izsauktās personas ieradušās, vai ir paziņots par tiesas sēdi personām, kuras nav ieradušās, un kādas ziņas saņemtas par to neierašanās iemesliem.”

3. Personai, iesniedzot konstitucionālo sūdzību, jāievēro Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

Ar procesa virzītāja – prokurora – [datums] un [datums] lēmumiem, kurus apstiprināja izmeklēšanas tiesnesis, pieteikuma iesniedzēja naudas līdzekļiem tika uzlikts arests. Par minētajiem lēmumiem pieteikuma iesniedzējs iesniedza sūdzības apgabaltiesai, kuras tiesa noraidīja. Savukārt ar [datums] lēmumu kriminālprocess apturēts uz nenoteiktu laiku. Pieteikuma iesniedzējs [datums] vērsās pie procesa virzītāja ar pieteikumu par mantas aresta atcelšanu, ko procesa virzītājs ar [datums] lēmumu noraidīja. Pieteikuma iesniedzējs par minēto lēmumu

iesniedza sūdzību, kas ar amatā augstāka prokurora [datums] lēmumu tika noraidīta.

Pieteikuma iesniedzēja ieskatā apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam un otrajam teikumam, jo tās neparedz procesa virzītājam tiesības periodiski pārskatīt mantas aresta nepieciešamību un samērīgumu situācijā, kad kriminālprocess ir apturēts uz nenoteiktu laiku. Tas savukārt nozīmē, ka mantas arests var turpināties vairākus gadus bez periodiskas pārbaudes, ja persona ar tiesībām uz aizstāvību netiktu atrasta un kriminālprocess tādējādi netiktu atjaunots. Apstrīdētās normas neatbilstot arī Satversmes 105. pantam, jo pieteikuma iesniedzēja finansiālie zaudējumi no mantas aresta ir kļuvuši nesamērīgi.

Pieteikumā ir citētas tiesību normas, Satversmes tiesas un Eiropas Savienības tiesas judikatūra, kā arī pausts pieteikuma iesniedzēja viedoklis par apstrīdēto normu neatbilstību Satversmes 92. un 105. pantam. Tomēr no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši apstrīdētās normas, nevis prokuroru un apgabaltiesas tiesnešu veiktā Kriminālprocesa likuma normu piemērošana, radījušas pieteikuma iesniedzējam Satversmē ietverto pamattiesību aizskārumu.

Pieteikuma iesniedzēja ieskatā prokuroru un apgabaltiesas tiesnešu lēmumi, ar kuriem noraidītas viņa sūdzības, esot bijuši formāli. Proti, tie esot pamatoti ar apstākli, ka kriminālprocess vēl nav pabeigts un nav pamata mantas aresta atcelšanai. Vienlaikus minētajos lēmumos iestādes nav veikušas individualizētu samērīguma vērtējumu un nav arī ņēmušas vērā pieteikuma iesniedzēja kā labticīgas trešās personas statusu. Tādējādi no pieteikuma izriet, ka pieteikuma iesniedzējs savu pamattiesību aizskārumu pēc būtības saista ar to, ka iestādes nekonstatēja tādus apstākļus, kas būtu par pamatu aresta atcelšanai. Taču gadījumus, kuros procesa virzītājs pieņem lēmumu par mantas aresta atcelšanu, noteic Kriminālprocesa likuma 366. panta pirmā daļa. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem nav gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētās normas pašas par sevi aizskartu pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

4. Ievērojot to, ka lieta Satversmes tiesā nav ierosināma, šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 210/2025).
2. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina